

Název a adresa školy:	Střední škola průmyslová a umělecká, Opava, příspěvková organizace, Praskova 399/8, Opava, 746 01
Název operačního programu:	OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost, oblast podpory 1.5
Registrační číslo projektu:	CZ.1.07/1.5.00/34.0129
Název projektu	SŠPU Opava – učebna IT
Typ šablony klíčové aktivity:	III/2 Inovace a zkvalitnění výuky prostřednictvím ICT (20 vzdělávacích materiálů)
Název sady vzdělávacích materiálů:	ČJ II
Popis sady vzdělávacích materiálů:	Český jazyk II, 2. ročník
Sada číslo:	D–10
Pořadové číslo vzdělávacího materiálu:	16
Označení vzdělávacího materiálu: (pro záznam v třídní knize)	VY_32_INOVACE_D–10–16
Název vzdělávacího materiálu:	Noviny, novinový článek, novinář
Zhotoveno ve školním roce:	2011/2012
Jméno zhotovitele:	Mgr. Martina Hulvová

NOVINY, NOVINOVÝ ČLÁNEK, NOVINÁŘ

NOVINY

- také jim říkáme tisk, patří mezi masová média.

Vycházejí častěji než časopisy, většina jich vychází denně kromě neděle. Jednou týdně vychází „bohatší“ číslo (např. s magazínem, TV programem...). Na rozdíl od časopisů jsou vydávány na levnějším papíře, mají méně obrázků. Mezi nejznámější české noviny patří Lidové noviny, Mladá fronta DNES, Právo.

Existují také bulvární média (bulvár). Jejich obsah nebývá vždy pravdivý, záměrně vybírají taková témata (skandály, zločiny...), aby vzbudila zvědavost a přilákala co nejvíce čtenářů. Jazykové prostředky jsou zde často nespisovné.

Jedním z prvních vydavatelů novin byl Václav Matěj Kramerius, který vydával vlastní Krameriusovy c. k. vlastenecké noviny. Založil také nakladatelství Česká expedice.

Hlavní funkce novin

Informovat o aktuálních událostech a dění ve společnosti.

Noviny a časopisy se od sebe liší, orientují se na různé čtenáře. Ve většině novin a časopisů se však vyskytují stejné strukturní prvky, které pomáhají čtenáři lépe se v textu orientovat, text zpřehledňují.

Stálé (strukturní) prvky novin

- **záhlaví** – název novin (má ustálenou grafiku, barvu, píše se velkým a výrazným písmem)
- **řádek pod záhlavím** – datum, den, číslo, ročník, cena ...
- „**uši**“ – stále se opakující titulky
- **rubriky** – články, které spolu obsahově souvisí (věda, kultura...)
- **tiráž** – technické a vydavatelské údaje (většinou na konci novin, na poslední straně dole)
- **obrazový materiál** – fotografie, obrázky, grafy, mapy, tabulky...
- **popisky** – texty k fotografiím a obrázkům, stručné
- **inzerce, reklamy, počasí, televizní program**

NOVINOVÝ ČLÁNEK

– informuje o aktuálním dění

Kompozice novinového článku

- často tzv. **obrácená pyramida** = na začátku nejdůležitější informace, pak doplňující fakta
- **chronologický postup**
- často **zvýrazněný (podtržený) úvod**
- **titulek** = název zprávy, článku, hlavní informace o obsahu zprávy, „prodává“ celý článek – na něm záleží, zda budeme číst dál, živý, sloveso v přítomném čase, důležitá je grafická podoba – velikost, typ, tučnost písma
- pod titulkem **doplňující fakta** - nejdůležitější informace (kdo, kdy, kde, co, jak), pár řádků větším (tučným) písmem
- následuje **samotný článek** – další podrobnosti, další vývoj (informační + popisný postup)
- **citace** – novinář cituje očitého svědka (v uvozovkách)
- může být **fotografie + popisky**

NOVINÁŘ (ŽURNALISTA)

- autor novinových článků, informace čerpá ze zpravodajských agentur. Největší českou agenturou je ČTK. Zpravodajská agentura je instituce, která shromažďuje, zpracovává a poskytuje slovní a obrazové informace o důležitých událostech doma i v cizině.

Druhem novináře je investigativní žurnalista. Jeho cílem je zveřejňovat neznámé (zamlčované) skutečnosti. Zjišťuje fakta a pečlivě je ověřuje z několika na sobě nezávislých zdrojů.

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Vlastnosti novináře

- všestranně vzdělaný
- spolehlivý, zdvořilý, nezaujatý, se smyslem pro pravdu
- pracovitý, přesný, pohotový
- ověřuje si fakta a informace
- je schopen napsat v krátké době text bez dlouhé přípravy

PRAKTICKÉ ÚKOLY

Práce s novinami

1. Přineste si do školy libovolný denní tisk, najděte a pojmenujte strukturní prvky těchto novin.
2. Vyberte si v novinách článek o aktuálním dění. Rozeberte ho, uveďte, které informace jsou na začátku a co následuje.
3. Co je účelem tohoto textu.
4. Jaký slohový postup se zde vyskytuje.
5. Pojmenujte jazykové prostředky.
6. Vymyslete vlastní titulky k tomuto textu.